بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عیراق

پشت بە حوكمی برگە(1)لە ماددەی (56) لە یاسای ژمارە (1) ی ساڵی (1992) ی، هەموار كراوو، لەسەر داوای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی كوردستان ـ عێراق، ئەنجومەنی نشتمانیی كوردستان – عێراق لە دانیشتنی ژمارە (16)ی رۆژی (2007/5/14) ی خۆیدا، بڕیاری دانانی ئەم یاسایەی خوارەوەی دا:

یاسای ژمارە(11)ی ساڵی / 2007

یاسای وەزارەتی ئەوقاف وكاروباری ئایینی لە هەرێمی كوردستان ـ عێراق

ماددەی یەكەم:

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە، ماناكانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە:

یەكەم: هەرێم : هەرێمی كوردستان– عێراق .

دووەم:وەزارەت : وەزارەتی ئەوقاف وكاروباری ئایینی لە هەرێم.

سێیەم: وەزیر : وەزیری ئەوقاف وكاروباری ئایینی .

چوارەم: بریكاری وەزارەت : بریكاری وەزارەتی ئەوقاف وكاروباری ئایینی.

پێنجەم: ئەنجومەن: ئەنجومەنی باڵای ئەوقاف وكاروباری ئایینی.

ماددەی دووەم:

وەزارەت بۆ بەدیهێنانی ئەم ئامانجانەی خوارەوە كاردەكات:

یەكەم: گەشە پێدانی هوشیاری ئیسلامی وبلاوكردنەوەی رۆشنبیریی ئیسلامی وپرەنسیپە شكۆمەندەكانی.

دووەم: چاودێری كردنی كاروباری شوێنە پیرۆزەكان بۆ هەموو ئایینەكان وریكخستنی كارگێرییەكەی.

سێیەم: رێكخستنی كاروباری حەج وعومرە بۆ موسلمانان بەشێوەیەكی وا داد پەروەری لە دەسنیشانكردنی ئەوانەی حەجكردن دەیانگرێتەوە دابین بكرێ وپێداویستیەكانی سەفەركردن ومانەوەو خزمەتگوزارییەكانی شیاو بەحاجیان دابین بكرێ، بەجۆرێكی وا ئاسایش دابین بكرێ وكارەكان بەباشترین شێوە راپەرێندرێن بە هەماهەنگی كردن لەگەڵ وەزارەت ولایەنە پەیوەندیدارەكاندا.

چوارەم: کاروباری ئەوقاف وسەرپەرشتی کردن و چاودێری کردنیان بە جۆرێکی وا رێك بخرێت کە مەرجەکانی وەقفکاران وسوودی زۆری وە بەرهێنان دابین بکات و داهاتەکانی وەقف یاخود هەر داهاتێکی دیکە لە حیسابێکی تایبەت بەناوی وەزارەتەوە دابنرێ و خەرج کردنی بە شێوەیەکی وا بێت کە خزمەتی مەرجەکانی وەقفکاران و سوودی وەزارەت بکات.

پێنجەم: گرنگی دان بە ئایینی پاکی ئیسلام وئایینەکانی دیکە وکەلەپوورەکانیان وریزگرتنی زانایان وپیاوانی ئایینی وپاراستنی پایەی کۆمەلایەتییان وچاککردنی باری ژیانیان تاکو چالاکی ئایینی ونیشتمانی ونەتەوەیی وکۆمەلایەتی بەشێوەیەکی وا بنوێن کە خزمەتی کۆمەلگای کوردستانی بکات.

شەشەم: بەهێز کردنی پەیوەندیی لە نێوان ئایین وئایینزا وتایەفەجۆر بە جۆرەکانی کوردستانی عیراق.

حەوتەم: دروستکردن ونۆژەنکردنەوەی مزگەوت وپەرستگاکانی دیکە ودابین کردنی پێویستیەکانیان لە شوێنی پێویست ودابین کردنی خانوو بۆ پێش نوێژ و وتاربێژان لەو مزگەوتانەی کە دروست دەکرێن.

هەشتەم: پەیڕەوی کردنی هەموو شتێکی نویٚ لە بیری ئیسلامی لە جیهاندا و بەدیهێنانی بە یەکگەیشتن لەگەڵ زانایان ودەزگا رۆشنبیریی وزانستیەکانیاندا بۆ زیادکردنی زانیاری ئیسلامی وناساندنی گەلی کورد ودەورەکەی لە بەرگری کردن لە ئیسلام وبلاوکردنەوەی بە عالەم ودەولەمەندکردنی کە لەپوورە رۆشنبیریی وشارستانیەکەی.

نۆیەم: بەدوا چوونی پەرەپێدانی بەرنامەکانی خوێندن بۆ لێکۆلینەوە ئیسلامیەکان بە جۆرێکی وا کە بیری بەکافر دانان وکافری وتوندوتیژی ئایینی وتیرۆر لە قۆناغە جیاجیاکاندا وەلابنرێ و قوتابخانەی شیاویان لەرووی بینا وبەرێوەبردن و مامۆستا و پێداویستییەکانی خوێندنەوە بۆ دابین بکرێ ولە نویٚ ئاستەکانی لێکۆلینەوە ئایینیەکان لە پەیمانگاو کۆلێج وخوێندنی بالا دابنرێ بە جۆرێکی وا دەرچوواندنی زانای بە توانا لە وتاربێژی ورێنمایی کەری ئایینی وفتوای شەرعی دابین بکات.

دەیەم: گرنگی دان بە کاروباری ئایین وتایەفەو ئایینزاکان لە هەرێمدا بە جۆرێکی وا گیانی لێبووردەیی لە نێوان ئایینەکان بەدی بێنێ وبەیەکگەیشتنی نێوانیان دابین بکات.

یازدەم: کارکردن لە پێناوی ئامادەکردنی نەوەیەك لە زانایانی موسلمان کە ئاستێکی زانستی ئایینی بەرزیان لە چوارچێوەی باوەڕی ئیسلامی پاکدا هەبێت ودوور بن لە توندوتیژی وتێپەڕاندن وبیری بە کافرکردن ورۆشنبیرییەکی فراوان وگیانێکی نەتەوەیی یان هەبێت وبەرگری لە دەسکەوتەکانی گەلی کوردستان بکەن.

دوازدەم:ئامادە کردنی هەموو هۆیەکی خزمەتگوزاری لە هۆل وپێویستیەکانی بۆنە ئایینی وکۆمەلایەتیەکان بە جۆرێکی وا پێشکەش کردنی باشترین خزمەتگوزاری بۆ کۆمەلگا لەکاتی پیویستی دا دابین بکات، لەگەڵ کردنەوەی هۆلی تایبەت بەئافرەتان بۆ بۆنە کۆمەلاتیە ئایینیەکان.

سێزدەم: کردنەوەی خولی پێویست وبەردەوام بوونی بۆ بەهێزکردنی توانای پێش نوێژ و وتاربێژ وپیاوانی ئایینی لە هەرێمدا.

چواردەم: جێکردنەوەی دەرچووانی ئامادەیی وپەیمانگاو کۆلێجە ئیسلامیەکان لە هەرێم لەناو فەرمانگەکانی وەزارەتی ئەوقاف، بۆ سوود وەرگرتن لێیان لە شوێنە پێویستەکان وئەمەش بەدانانی کەسی خاوەن ئاستی بەرزی زانستی وهوشیاریی تەواوی نەتەوەیی دەبێت.

پازدەم: هاندانی بەستنی کۆنگرە بۆ چەسپاندنی رۆشنبیریی دایەلۆگ وبە یەکەوە ژیانی ئاشتیانە لەناو ئایینەکاندا.

-پێکهاتەکانی وەزارەت-

ماددەی سێیەم:

وەزارەت لەم پێکهاتانەی خوارەوە پێکدێ:-

یەکەم: وەزیر: سەرۆکی باڵای وەزارەتە وبەرپرسە لە بەرێوەبردنی کارەکانی وئاراستەکردنی سیاسەتەکەی وسەرپەرشتی وچاودێری کردنی ولەوەوە هەموو ئەو بڕیار و فەرمان ورێنماییانە دەردەچن کە پەیوەندییان بە ئەرکەکانی وەزارەت وپێکهاتەکانی ودەستەڵات وهەموو کاروبارە هونەری وکارگێریی وڕێکخستن بە پێی حوکمەکانی یاساوە هەیە و لەبەردەم ئەنجومەنی وەزیران بەرپرسە بەو ناوەی کە ئەندامێکی هاوکارە لەو ئەنجومەنەدا و بۆی هەیە هەندێ لە دەسەڵاتەکانی خۆی بە بریکاری وەزارەتەکە،یان بەرێوەبەرەگشتیەکان یان هەر فەرمانبەرێکی وەزارەتەکە بسپێرێ، کە خۆی بە باشی بزانێ.

دووەم: بریکاری وەزارەت: یارمەتی وەزیر دەدات لە ئاراستەکردنی کاروباری وەزارەت وسەرپەرشتی کردنی کارەکانی لە چوارچێوەی ئەو دەستەڵاتانەی کە لەلایەن وەزیرەوە پێی دەدەرێ و دەبێ بڕوانامەی بەرایی پسپۆڕی زانکۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی وکارامەیی بێت.

سێیەم: نووسینگەی وەزیر: فەرمانبەرێك بەرێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

چوارەم: نووسینگەی بریکاری وەزارەت: فەرمانبەرێك بەرێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت وچەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

پێنجەم: راوێژکاران: ژمارەیان لە چوار کەس زیاتر نابێ ودەبێ خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانکۆبن و خاوەن شارەزایی و کارامەیی بن ودوانیان لە موسلمانان ویەکیکیان مەسیحی وئەوی دیکەیان ئێزدی دەبێت.

شەشەم: پشکنێری گشتی لە وەزارەت: بەپلەی بەرێوەبەری گشتی دەبێ ووەزیر دەیپالێوی ودەبێ بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی وپسپۆڕی بێت.

حەوتەم: بەرێوەبەرایەتی گشتی کاروباری کارگێریی ودارایی: بەرێوەبەرێکی گشتی بەرێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی وکارامەیی و پسپۆڕی بێت.

هەشتەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی حەج وعومرە:بەڕێوەبەرێکی گشتی بەڕێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی و پسپۆڕی بێت.

نۆیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئایینی مەسیحی:بەڕێوەبەرێکی گشتی بەڕێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی و پسپۆڕی بێت.

دەیەم:بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئایینی ئێزدی:بەڕێوەبەرێکی گشتی بەڕێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی و پسپۆڕی بێت.

یازدەم:بەڕێوەبەرایەتیە گشتییەکانی ئەوقاف وکاروباری ئایینی لە پارێزگاکانی هەرێم: هەر یەك لەوانە بەڕێوەبەرێکی گشتی بەڕێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی و پسپۆڕیی بێت.

ماددەی چوارەم:

ئەنجومەنی باڵای ئەوقاف وکاروباری ئایینی.

یەکەم: ئەنجومەنێك لە دیوانی وەزارەت پێکدێ، پێی دەگوترێ (ئەنجومەنی باڵای ئەوقاف وکاروباری ئایینی) لەمانە پێکدێ:

1- **وەزیر:** سەرۆکە.

2- **بریکاری وەزارەت:** ئەندامە و لەکاتی ئامادە نەبوونی وەزیر سەرۆکایەتی ئەنجومەن دەکات.

3- **بەڕێوەبەرە گشتیەکان وراوێژکارانی وەزارەت:** ئەندامن.

4- **نوێنەری وەزارەتەکانی دادو فێرکردنی باڵا وتوێژینەوەی زانستی وپەروەردەو دارایی وئابووری وشارەوانیەکان وکشتوکاڵ ورۆشنبیریی بە مەرجێ لە پلەی بەڕێوەبەری گشتی کەمتر نەبێ:** ئەندامن

5- **چوار لە گەورە زانایانی ئایینی ئیسلامی کە وەزیر هەڵیان دەبژێرێ** : ئەندامن

دووەم: ئەنجومەن بۆی هەیە لە کاتی پێویستی ولەسەر داوای وەزیر پەنا بباتە بەر شارەزا وپسپۆڕان.

ماددەی پێنجەم:

ئەنجومەنێکی زانستی لە وەزارەت پێکدێ وپێکهاتە وپسپۆڕی وتایبەتمەندییەکانی بە پیرەوێکی تایبەت دەسنیشان دەکرێ.

ماددەی شەشەم:

یەکەم: کارو تایبەتمەندییەکانی پێکهاتەکانی وەزارەت بە پیرەو دەسنیشان دەکرێن.

دووەم: وەزیر بۆی هەیە بەڕێوەبەرایەتی یان بەش یا خود هۆبەی تر لەناو پێکهاتەی وەزارەت لەنوێ دابمەزرێنێ یا لێیکیان بدات یاخود هەڵیان وەشێنێتەوە بەپێی پێویستەکانی کارەکەی لەکاتی پێویستدا.

سێیەم: وەزیر بۆی هەیە لیژنەی هەمیشەیی یا کاتی لە وەزارەت پێك بێنی وکاری تایبەت بە چالاکی وکارەکانی پی پسپێری ئەمەش بە پێی حوکمەکانی یاسا کار پێکراوەکان وپیرەوو ڕێنماییەکانی کە بەپێی ئەو یاسایە دەرچوون دەبێت وبۆیشی هەیە پشت بە شارەزای پسپۆڕ لە ناو هەرێم ببەستێ وئەگەر لە دەرەوەش بێ ئەوا ڕەزامەندی ئەنجومەنی وەزیران دەوێت.

ماددەی حەوتەم:

وەزیر بۆی هەیە رێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاریی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنێ.

ماددەی هەشتەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران ولایەنە پەیوەندبدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی نۆیەم:

یاسای وەزارەتی ئەوقاف وکاروباری ئاینی ژمارە(7)ی ساڵی 1992 وهەموار کردنەکەی هەڵدەوەشێتەوە.

ماددەی دەیەم:

کار بەهیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێت.

ماددەی یازدەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچوونیەوە کاری پێدەکرێ و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان) بلاودەکرێتەوە.

عدنان موفتی

سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی

کوردستان ـ عیراق

- هۆیەپێویستیەکانی دەرچوواندنی ئەم یاسایە -

لە پێناو هێنانەدی پەیامی پیرۆزی ئیسلام و پتەوکردنی پەیوەندییە راستەکانی ویەکتریستن وخۆشەویستی بەرپاکردن لە نێوان ئاین وئاینزاکان وئامادەکردنی نەوەیەك لە زانای بەتوانای چەکدار بە هوشیاریی ئایینی ونەتەوەیی ونیشتمانی دژ بە بیری بەکافر کردن وتیرۆر وتوندوتیژی وخاوەن رۆشنبیرییەکی فراوان وبۆ پێشکەش کردنی باشترین خزمەتگوزاری بە پەرستگاکان وبەڕێوەبردنی کاروباری وەقف وبە هێزکردنی پەیوەندیی لە نێوان ئاین وئایینزاکان وبۆ پاریزگاری کردن لە کەلەپووری زانستی زانایانی کورد کە بەبەشێکی گرنگ لە کەلەپووری ئیسلامی جیهانی بە درێژایی مێژوو دادەنرێ وهەروەها تێکەڵ کردنی لەگەڵ هۆیەکانی فێرکردنی نوێ وسوود لێ وەرگرتنی وبەکارهێنانی بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی زانستی وپێشکەش کردنی باشترین خزمەنگوزاری بۆ گەلی هەرێمی کوردستان لە هەموو بۆنە ئایینیەکاندا . ئەم یاسایە دەرچووێنرا.

تێبینی: ئەم یاسایە دوای پەسندکردنی لەلایەن سەرۆکی هەرێمی کوردستان – وە لەژمارە (69) **ساڵی هەشتەم ـی رۆژی** 2007/7/8 **رۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) بلاوکراوەتەوە.**